

Leasan 16: A' Ghobhar Ghlas

1. An Sgeulachd

<http://www.tobarandualchais.co.uk/gd/fullrecord/43534>

2. Gnìomhan do Sgoilearan

a. Ceistean

Èist ris an earrainn agus cuir na tachartasan seo ann an òrdugh. Tha Ceit Dix à Beàrnaraigh ag innse sgeulachd do dh'Iain Peatarsan (Sgoil Eòlais na h-Alba).

Cuir ann an òrdugh:

1. Thug am madadh-ruadh na minn air falbh.
2. B' fheudar dhan Ghobhair Ghlais falbh dhan bhaile mhòr.
3. Dh'inns i dha na minn gun an doras fhosgladh gus an cuireadh i a spògag fon doras.
4. Thàinig am madadh-ruadh chun an dorais ach cha do leig na minn a-staigh e.
5. Leum na minn a-mach agus fhuair a' Ghobhar Ghlas iad.
6. Bha am madadh-ruadh seòlta agus fhuair e a-mach mu na snàithleanan.
7. Chaidh a' Ghobhar Ghlas gu bothan a' mhadaidh-ruaidh.
8. Tha a' Ghobhar Ghlas agus na minn a' dol dhachaigh gu sunndach.
9. Chuir i snàithleanan de dhiofar dhathan air a spògaig.
10. Mhionnaich am madadh-ruadh nach fhaca e riamh a cuid mheann.

Ceist: Cò bhuaithe a chuala Ceit Dix an sgeulachd?

b. Ealain

Smaoinich air sgeulachdan leithid na Trì Mucan Beaga agus Cinderella. Dèan ath-sgrìobhadh air sgeulachd thraidiseanta eile agus cuir dreach Gàidhealach air. Dèan deiseil airson an sgeulachd aithris do chàch.

3. Stuthan Taic

a. Briathrachas

isean (iomarra: iseanan) – eun òg, ach an seo tha e a’ ciallachadh beathach òg sam bith

meann (iomarra: minn, minneanan) – gobhar òg

snàithlean – pìos snàtha

spòg – cas beathaich

còmhla – frèam an dorais

faithnichidh – aithnichidh

seòltachd – a bhith seòlta

air an talamh a tha fom chasan, air an adhar a tha os mo chionn, ’s air a’ ghrian a chaidh

seachad sìos – ’s e mionnan a tha seo, agus am madadh-ruadh a’ cumail a-mach gu bheil e ag innse na firinn

b. Geàrr-chunntas

Sgeulachd mu ghobhar ghlas a dh’fhàg a minn ann am bothan. Thug i dhaibh rabhadh gun an doras fhosgladh gu creutair sam bith gus an tilleadh i. Ach mheall madadh-ruadh iad agus dh’fhalbh e leotha. Nuair a thill a’ ghobhar ghlas, theich i gu taigh a’ mhadaidh-ruaidh agus fhuair i na minn.

c. Sgeulachdan Coitcheann

A bheil Sgeulachd na Goibhre Glaise a’ toirt sgeulachd eile nad chuimhne? Nach eil e caran coltach ris an sgeulachd air a bheil na Trì Mucan Beaga? Tha na h-aon sgeulachdan rin cluinntinn ann an iomadh cultar agus cànan. Bidh atharrachaidhean beaga annta, agus bidh iad a’ gabhail thionndaidhean eile, ach ’s e an aon bhunait a bhios aca. Tha an stòiridh ainmeil Cinderella ri lorg ann an Sìona cuideachd fon ainm Yè Xiàn, agus ann an Gàidhlig fon ainm Critheanach, Donn agus Geal. Tha tòrr de na tionndaidhean Gearmailteach ainmeil air sgàth an obair chruinneachaidh a rinn na bràithrean Grimm anns an naoidheamh linn deug.

Dè na sgeulachdan air an robh thu fhèin dèidheil nad òige? An deach gin dhiubh a chur ann an cruth film no leabhair? Dèan còmhradh anns a’ chlas mu na sgeulachdan a b’ fheàrr a chòrd riut.

4. Fiosrachadh Eile

a. Am Fiosraiche

Ceit Dix (Ceit NicLeòid, Ceit Ghillesabaig Thàilleir). Rugadh agus thogadh i ann am Beàrnaraigh. B’ e croitear a bh’ innte. Tha na ceudan de chlàran aice air làrach-lìn Tobar an Dualchais.

c. Ceanglaichean

Cha deach gu math dha na minn anns gach tionndadh den sgeulachd!

Dh’ith am madadh-ruadh minn na Goibhre Glaise.

<http://www.tobarandualchais.co.uk/gd/fullrecord/43063/1>

Peigi Dhòmhnallach, Uibhist a Deas

Chaidh a' Ghobhar Ghlas dhan tràigh agus dh'fhàg i na minn a-staigh. Thàinig am madadh-ruadh chun an dorais ag ràdh gur e am màthair a bh' ann. Cha do leig iad a-steach e a chionn 's nach robh snàthainn dearg agus snàthainn gorm mu a chois. Fhuair e snàithnean dearga agus gorma agus thill e. Leig iad a-steach e an turas seo. Dh'ith e feadhainn dhiubh agus chaidh aon air falach. Chaidh a' Ghobhar Ghlas gu taigh a' mhadaidh-ruaidh, ach mhionnaich e nach fhaca e na minn.

5. Freagairtean

Tidsearan: cuiribh post-d gu dualchas@smo.uhi.ac.uk gus lethbhreac de na freagairtean airson nan leasan air fad fhaighinn.